

Ylläs III kehittämissuunnitelma

TIEDOTE, julkaisuvapaa 27.5.2021

Tilannekatsaus

Ylläs III -kehittämissuunnitelman laadinta etenee nyt vauhdikkaasti. Kuluvan kevään aikana on toteutettu matkailutoimijoille ja muille sidosryhmille suunnattu kysely. Lisäksi alueen toimijoita on tavattu ja haastateltu paikan päällä Ylläksellä ja etänä Teams-kokouksissa. 20.4. järjestettiin työpaja, johon osallistui varsin runsaasti Ylläksen kehittämisestä kiinnostuneita sidosryhmien edustajia etänä ja myös paikan päällä Kellokkaassa.

Sidosryhmäkysely

Sidosryhmäkysely oli auki huhtikuun 2021 loppuun asti. Kyselyyn oli käyty vastaamassa yhteensä 74 kertaa. Puolet vastaajista edustivat Ylläksen tai sen lähialueen yrittäjiä. Muita vastaajia olivat mm. Kolarin kunnan päättäjiä, Kolarin kunnassa toimivan yhdistyksen, osakunnan tai vastaavan edustajia sekä kolmannen sektorin edustajia. Kyselyssä kartoitettiin mm. Ylläksen vahvuuksia sekä kehittämistarpeita, asiakasryhmien tavoittelua, kärkikonsepteja sekä - tuotteita, ja yleiskaavaan toivottavia painopisteitä.

Ylläksen vahvuuksista ja vetovoimatekijöistä selvästi suosituimmaksi nousi alueen luontoarvot. Myös alueen elämysmatkailutarjonnassa nähtiin suurta potentiaalia. Ylläksen yleistä palvelutasoa ja palveluiden laatua kuivailtiin myös hyväksi. Kehittämistarpeita löydettiin etenkin Ylläksen pirstaloituneessa rakenteessa, yhteistyön heikkoudessa, markkinoinnissa sekä tunnettavuudessa, ja (kausi)työntekijöiden asuntopulasta.

Ylläksen eri asiakasryhmistä kyselyyn vastanneet näkivät suurimman potentiaalin kotimaisissa matkailijoissa. Yli 60 % vastaajista pitivät kotimaisia matkailijoita erityisen tavoiteltavina. Kolmannes vastaajista suosisi ulkomaisten matkailijoiden tavoittelemista. Vajaa 5 % vastaajista haluaisi panostaa eniten lähialueen virkistyskäyttäjiin asiakasryhmänä. Nykyisiä matkailijamääriä pidettiin yleisesti ottaen hieman liian pienenä. Suurin osa vastaajista halusi kasvattaa matkailijamääriä etenkin kuumimman sesonkiajan ulkopuolella, mutta jonkin verran kasvua toivottiin myös sesonkiaikaan.

Kaikkia Ylläs II kehittämissuunnitelmassa esitetyt matkailukonsepteja pidettiin säilyttämisen ja jatkojalostamisen arvoisina. Suurimpana kehittämisen arvoisena tuotteena nähtiin maastopyöräily. Alueelle toivottiin myös huomattavasti enemmän ympärivuotisia, säästä riippumattomia aktiviteetteja.

Suurimpana esteenä Ylläksen matkailun kehittämiseksi nähtiin vuokra-asuntojen puute, joka vaikeuttaa erityisesti uusien työntekijöiden houkuttelemista alueelle. Ylläksen sisäisen liikenteen puutteet ja heikkoja mahdollisuuksia vakituiseen asumiseen nähtiin myös ongelmina. Kaivoshanketta pidettiin yleisesti ottaen uhkana alueen matkailun kehittämiseksi.

Yleiskaavassa toivottiin painotettavan uusia matkailun mahdollisuuksia niin paikallisten kuin matkailijoiden näkökulmasta. Etenkin pyörämatkailua ja reitistöjen saavutettavuutta haluttiin kehittää yleiskaavalla. Vakituiseen asumisen kehittäminen ja vuokra-asuntojen rakentaminen nähtiin pääedellytyksenä kaikelle Ylläksessä tapahtuvalle kehittämiseksi.

Toimijahaastattelut

Sidosryhmäkyselyn tueksi, haastateltiin yhteensä 15 Ylläksen toimijaa. Haastateltavat edustivat mm. alueen yrittäjiä sekä paikallisia organisaatioita ja yhdistyksiä. Haastattelut toteutettiin huhtikuun 2021 aikana.

Haastatteluissa korostui Ylläksen toimijoiden vahva usko ja näkemys alueen matkailun kehittämiseen, joka säteilee kasvua tunturikyliin ja muualle Kolariin. Sekä Äkäslompolon että Ylläsjärven matkailukyliin on suunnitteilla merkittäviä investointeja. Toimijoiden tavoitteena on tiivistää matkailurakennetta, säilyttäen samalla keskustojen kylämaisuuden. Äkäslompoloon toivotaan vetovoimaista matkailukeskusta ja Äkäslompolojärven rannan kehittämistä kylän puolella. Uutta matkailurakentamista toivotaan myös Rötkömukanmaan ja Tunturipalon alueille, lähelle rinteitä. Sport Resort Ylläksen alueelle on suunnitteilla merkittävästi uutta majoitusta ja ohjelmalvelutoimintaa. Ylläsjärven kylän tuntumaan voisi puolestaan tulla tiivistyvää matkailurakennetta Palovaaran ja kylän välille.

Haastateltavat toivoivat Ylläksen ympärivuotiseksi kärkikonsepteiksi kehitettävän sisävirkistysmahdollisuuksia, pyöräilyä ja luontoelämyksiä. Parannettavaa nähtiin etenkin reiteille pääsyssä, johon toivottiin selkeitä portteja ja reittien priorisointia.

Matkailurakennetta tulisi haastateltavien mielestä kehittää kaavoittamalla vakituista ja loma-asumista rinnakkain ja limittäin, niin ettei synnytetä "mökkimattoja" eikä rakenteesta irrallaan olevia "asumisen satelliitteja". Vakituinen asuminen tulisi keskittää lähelle palvelukeskustoja ja tulomuuttajiksi tulisi kausityöntekijöiden sijaan ja ohella tavoitella perheitä.

Haastateltavien mukaan paras matkailun organisaatiomalli olisi markkinoinnista vastaava yhtiö (Visit Ylläs) ja sen rinnalla kunnallinen reitti-yhtiö. Näin organisaatioiden vastuut ja roolit kirkastuisivat.

Kaivoshanketta pidettiin matkailua haittaavana tekijänä, mutta matkailua olisi haastateltavien mukaan kuitenkin voitava kehittää voimakkaasti.

Sidosryhmätyöpaja

Ylläksen kärkikonseptien kartoittamiseksi ja jatkojalostamiseksi järjestettiin sidosryhmätyöpaja, jossa keskusteltiin Ylläksen matkailun kehittämistavoitteista ja kärkikonsepteista. 20.4 järjestetyssä työpajassa oli hyvä ilmapiiri ja runsaasti aktiivista keskustelua. Työskentelyä tehtiin neljässä etäryhmässä ja yhdessä paikan päällä olleessa ryhmässä. Kaikki viisi ryhmää nostivat esille samoja asioita kärkikonsepteina.

Suurin osa toimijoista oli tyytyväisiä siihen, että Ylläs III nyt etenee ja sitä tehdään toimijoiden kanssa vuorovaikutteisesti. Ylläksen olemassa olevien tuotteiden, konseptien ja vahvuuksien toivottiin edelleen vahvistuvan.

Kehitettävänä konsepteina ja kärkituotteina esitettiin erityisesti monipuolisen majoituksen kehittämistä, asumisen kehittämistä erilaisiin tilanteisiin, ulko- ja sisäaktiviteetteja, oleilua ja luonnon rauhasta nauttimista (passiviteetteja), kyliä ja niiden palveluja sekä reittejä aktiviteetteihin kohteiden ja kylien välillä.

Esitettyjen kärkikonseptien lisäksi todettiin, että ympärivuotisuutta on korostettava vahvasti Ylläksen matkailun kehittämisessä. Konseptien ja kärkituotteiden ytimessä tulisi olla korkea laatu, kestävyys, aitous ja vastuullisuus kaikessa toiminnassa.

Lisätietoja suunnittelusta

Nina-Maria Möykkynen

kehitysjohtaja

Kolarin kunta

p. 040 489 5007

nina-maria.moykkynen@kolari.fi

Kimmo Vähäjylkkä

kehitysjohtaja

Sweco Oy

p. 040 531 4481

kimmo.vahajylkka@sweco.fi